

Karol Wojtyła BRAT NASZEGO BOGA

pod honorowym patronatem
Jego Ekscelencji Księdza Biskupa-Henryka Tomasika
oraz Prezydenta Miasta Radomia Andrzeja Kosztowniaka

Reżyseria Andrzej Rozhin
Scenografia Ryszard Melliwa
Muzyka Andrzej Zarycki
Projekcje Paweł Weremiuk
Asystent reżysera Jarosław Rabenda

Obsada
Adam Chmielowski Janusz Łagodziński
Nieznajomy Piotr Kondrat
Maks, Brat VI Jarosław Rabenda
Lucjan, Brat VII Maciej Zacharzewski
Stanisław, Brat V Krzysztof Chudzicki
Helena Ewa Trochim
Wiktor, Brat Sebastian Wojciech Wachuda
Marynia, Bezdonna młoda Karolina Michalik
Bezdonna II Karolina Łękawa
Bezdonna, Żebrak Iwona Pieniążek
Hubert, Bezdonna Marek Braun
Lubacki, Wuj Adama, Brat IV Wojciech Ługowski
Spowiednik, Brat Antoni Włodzimierz Mancewicz
Bezdonna III, Brat III Wiktor Korzeniowski
Aktor Adam Młynarczyk
Bezdonna I, Brat I Robert Mazurek
Bezdonna, Żebrak, Brat II Krzysztof Parda
oraz Żebrak Rafał Będowski

premiera 27 marca 2011 r. - duża scena

dyrektor naczelny i artystyczny Zbigniew Rybka

TEATR POWSZECHNY
im. Jana Kochanowskiego www.teatr.radom.pl

Plac Jagielloński 15, 26-600 Radom
www.teatr.radom.pl

Kasa biletowa:
wt. - sob. w godz. 9.00-13.00 i 16.00-19.00
oraz w ndz. w godz. 16.00-19.00

przedprzedaż biletów:
tel: 048 384 53 22, sms: 604 56 64 06
e-mail: bilety@teatr.radom.pl

eBilet.pl
Twój Bilet w wolnym czasie!

MegaBilet..

Teatr wyposażony jest w sprzęt dla słabosłyszących zakupiony ze środków PFRON.

ZASTĘPCA DYREKTORA
Małgorzata Szwed

SEKRETARIAT, KOORDYNACJA PRACY
ARTYSTYCZNEJ
Renata Połofska

KIEROWNIK TECHNICZNY
Tadeusz Kobiałka

KIEROWNIK SEKCJI OBSŁUGI SCENY
Marek Zielonka

KIEROWNIK LITERACKI
Anna Kulpa

KONSULTANT PROGRAMOWY
Jolanta Korlub-Ogonkowska

KIEROWNIK BIURA OBSŁUGI WIDZÓW
Jolanta Janus

BIURO OBSŁUGI WIDZÓW
Piotr Tomczyk
Aleksandra Leśniewska
Karolina Kacák

KASA BILETOWA
Agnieszka Augustyniak

GŁÓWNA KSIĘGOWA
Lidia Czerwińska

KSIEGOWOŚĆ
Małgorzata Fiuk
Anna Klimas
Marzena Włoskiewicz

KADRY
Agnieszka Pawłowska

KIEROWNIK ADMINISTRACJI
Dorota Duzbabeł

ADMINISTRACJA
Sabina Kamińska
Wiesława Pietrasik
Izabela Stępniewska

TRANSPORT I ZAOPATRZENIE
Zbigniew Wolszczak

INSPICJENT, SUFLER
Małgorzata Krupska
Aleksandra Michalczyńska
Anna Pietruszka
Ewelina Kołodziejczak

ŚWIATŁO I DŹWIĘK
Radosław Kosmala
Dariusz Strak
Grzegorz Jęczyński
Wojciech Kępka
Tomasz Świątkowski
Rafał Pietrzykowski
Sylwester Krawczyk
Mateusz Zakonek
Tomasz Sys

BRYGADIER SCENY
Janusz Młynarczyk

MONTAŻYŚCI SCENY
Waldemar Dolega
Artur Fajdek
Dariusz Skrzypecki
Marian Splawiec
Marcin Sroka
Bartłomiej Małek

KIEROWNIK PRACOWNI OBSŁUGI
Bogumiła Ciecieląg

GARDEROBIANE
Grazyna Owczarek
Małgorzata Kępka

CHARAKTERYZATORMIA
Maria Opozda
Katarzyna Łukawska

PRACOWNIA KRAWIECKA
Renata Cichoń
Iwona Włoskiewicz

PRACOWNIA STOLARSKO
-TAPICERSKA
Tadeusz Fajdek
Paweł Skóra

PRACOWNIA PLASTYCZNA
Wojciech Weryk
Monika Borysiewicz

PRACOWNIA ŚLUSARSKA
Roman Kucharczyk
Bogusław Stajniak

PRALNIA, FARBIARNIA
Jadwiga Włodarkiewicz

SEKCJA GOSPODARCZA
Halina Dudek
Grazyna Kozera
Jadwiga Kustra
Marianna Małek
Barbara Sokółowska
Barbara Wróbel
Henryk Kamusiński
Grzegorz Rdzanek
Teresa Majewska

SPECJALISTA BHP
Andrzej Mackiewicz

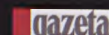
REDAKCJA PROGRAMU
Anna Kulpa

OPRACOWANIE GRAFICZNE
Agnieszka Wiech

ZDJĘCIA
Marian Strudziński

Teatr Powszechny
im. Jana Kochanowskiego
jest instytucją kultury
Miasta Radomia

Daj się kształtować MIŁOŚCI

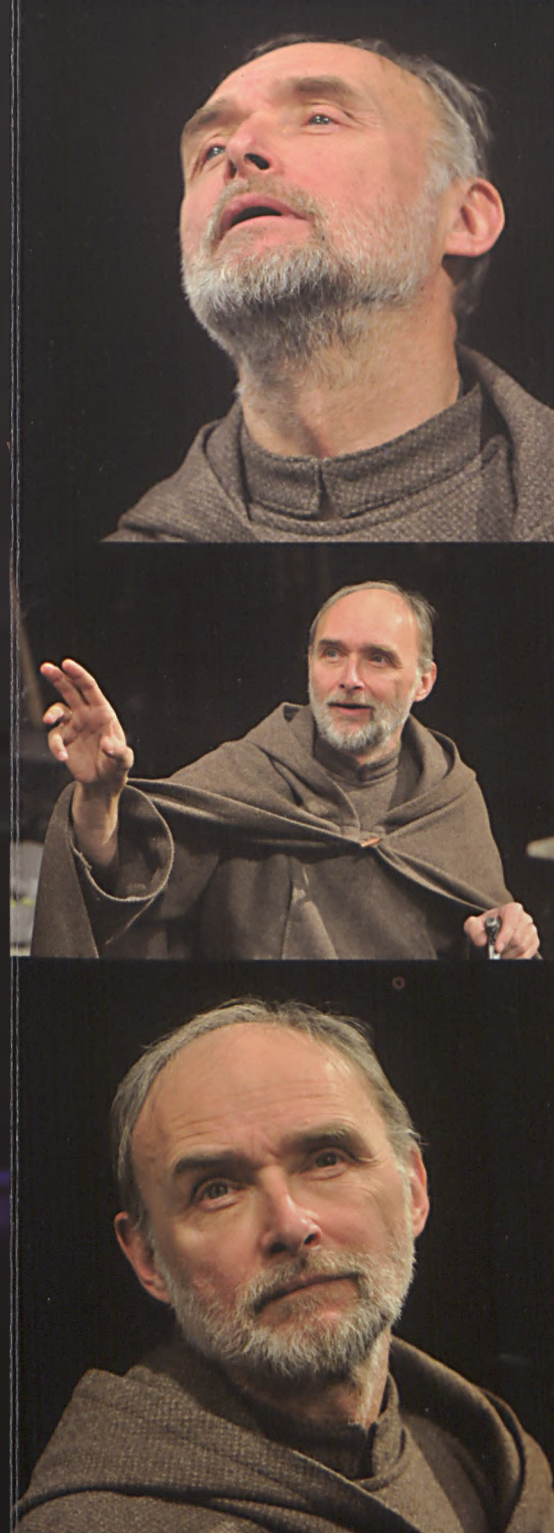
Adaptacja sztuki Karola Wojtyły *Brat naszego Boga* wpisuje się w dwa bardzo istotne wydarzenia, zarówno dla świata, jak i dla nas, Polaków. Będziemy przeżywać kolejną rocznicę śmierci wielkiego i niezapomnianego Rodaka Jana Pawła II oraz przygotowanie do jego majowej beatyfikacji. Świeżo przed oczami mamy obraz jego pontyfikatu, wzruszającego odchodzenia oraz swoistych rekolekcji „powielkanocnych” zakończonych zamknięciem księgi na prostej drewnianej trumnie stojącej na przez Bazyliką św. Piotra w Rzymie. Sięgnięcie po niezwykle dzieło K. Wojtyły jest odważnym krokiem, prowadzącym do refleksji nad człowiekiem, sensem i celem jego istnienia oraz kontekstem „obrazu Boga” *Ecce Homo*. Można w ogóle powiedzieć, że cały dramat Wojtyły jest „kontemplacją obrazu” rozpatrywanego w kilku wymiarach i kilku przestrzeniach. Temat sztuki jest echem doświadczeń oraz dylematów wewnętrznych samego autora. Jego głębokiej rozterki pomiędzy powołaniem literacko-aktorskim a powołaniem kapłańskim. To pierwszy obraz, który jest odbiciem duszy K. Wojtyły. Należy przy tym mieć świadomość jego osobistych przeżyć (śmierć matki i ojca) oraz wyjątkowego kryzysu cywilizacyjnego, w którym nihilizm sięgnął po jedno z najokrutniejszych narzędzi, jakim była rasistowsko-nazistowska eksterminacja upadająca człowieczeństwo. Obraz poszukiwanego człowieczeństwa znajduje u Wojtyły odzwierciedlenie w postaci św. Brata Alberta Adama Chmielowskiego (ur. 20.08.1945 w Igołomi, zm. 25.12.1916 w Krakowie).

Bohater sztuki Karola Wojtyły był uczniem Szkoły Kadetów w Sankt Petersburgu (od 1855), następnie (od 1858) Gimnazjum Realnego Jana Pankiewicza w Warszawie. Od 1861 studiował w Instytucie Politechnicznym i Rolniczo-Leśnym w Puławach (swoją wiedzę pogłębiał także na studiach politechnicznych w Gandawie). Wkrótce jednak porzucił studia, by uczyć się malarstwa w monachijskiej Akademii Sztuk Pięknych. To ostatnie miejsce jest żywym świadkiem nawiązanych przez niego przyjaźni - ze S. Witkiewiczem, J. Chełmońskim, A. Gierymskim, L. Wyczółkowskim. Chmielowski był świetnie zapowiadającym się malarzem (jego plastyczny talent znalazł wyraz w 61 zachowanych obrazach olejnych, 22 akwarelach oraz 15 rysunkach). Adam Chmielowski był także wielkim patriotą. W 1863 roku przystąpił do powstania styczniowego - walczył pod dowództwem L. Frankowskiego i M. Langiewicza. W Galicji dostał się niewoli i został wywieziony do Ołomuńca, skąd zbiegł w maju 1863. Po powrocie do kraju kontynuował walkę powstańczą aż do przegranej bitwy pod Mełchowem. Ranny trafił do niewoli. Prymitywnie wykonana operacja spowodowała konieczność amputacji nogi. Po leczeniu w Paryżu i założeniu protezy, w 1865 roku wrócił do Warszawy. Przywołanie tego rysu biograficznego jest niezbędne, aby zrozumieć sytuację artysty, który przechodzi głęboką transformację, odkrywając człowieka w każdym z nędzarzy krakowskiej ogrzewalni. Odbiciem tych wewnętrznych doświadczeń jest malowane we Lwowie (1879) płótno *Ecce Homo* - przedstawiające Jezusa ubiczowanego, w ciemnej koronie. Po wielu perypetiach w roku 1978 obraz został sprowadzony do Polski i znajduje się w Sanktuarium Ecce Homo Sióstr Albertynek w Krakowie (ul. Woronicza 10).

Sztuka K. Wojtyły pokazuje dwie płaszczyzny walki utalentowanego malarza. Pierwszą jest wewnętrzne rozdarcie bohatera, drugą przestrzenną konfrontację jest starcie z przyjaciółmi, którzy próbują zmotywować go do „twórczego gniewu” (Brat Starszy). Misterium duszy Alberta okazuje się jednak znacznie głębsze i odkrywa zadanie, jakie stawia na jego życiowej drodze Chrystus - odtworzenie obrazu człowieka upodłonego. W związku z tym Chmielowski sprzeciwia się rewolucyjnej teorii zmiany świata. Problem rewolucji pojawiający się w rozmowach Adama z Nieznajomym odsłania jeszcze inny rodzaj nędzy człowieka, który nie wynika z warunków społecznych. To poważny kryzys tożsamości posiadający swoje źródło w zagubieniu właściwego obrazu, perspektywy. Brak punktu odniesienia powoduje nędzę daleko większą niż brak środków do życia. Poszukiwanie utraconego obrazu domaga się identyfikacji z tymi, którzy zostali odczłowieczeni. Artysta Adam Chmielowski właśnie w tym momencie staje się Bratem Albertem. Po nieudanej próbie pobytu u jezuitów (1880) właściwe miejsce odnajduje w duchowości franciszkańskiej, tj. prostocie i radykalnym oddaniu potrzebującym. W 1884 osiada w Krakowie (ul. Basztowa 4) i odtąd miejsce twórczości staje się miejscem realizacji powołania. Powołania do odzyskiwania utraconego człowieczeństwa - w sobie i w innych, najbardziej potrzebujących z biednych. K. Wojtyła zafascynowany osobą Brata Alberta nakreślił obraz człowieka, którego piękno wynika z jego upodobnienia się do Boga (ta myśl znalazła ukoronowanie także w jego innym doskonałym dziele, opartym na filozofii fenomenologicznej *Osoba i czyn*). Można powiedzieć, że pontyfikat Wielkiego Polaka przepojony był albertyńską duchowością poszukiwania i odzyskiwania człowieka. Znakomicie widać to w reto-

rycznym pytaniu postawionym przez Jana Pawła II: *Czy można zrozumieć człowieka bez Chrystusa?* W swojej książce *Dar i tajemnica* Papież napisał o Bracie Albercie: „Dla mnie jego postać miała znaczenie decydujące, ponieważ w okresie mojego własnego odchodzenia od sztuki, od literatury, od teatru, znalazłem w nim szczególne duchowe oparcie i wzór radykalnego wyboru drogi powołania. Jedną z największych moich radości jest to, że mogłem jako Papież wynieść krakowskiego biedaczynę w szarym habicie do chwały ołtarzy (...)”. Stało się to 22 czerwca 1983 roku podczas beatyfikacji na krakowskich Błoniach oraz 12 listopada 1989 w czasie jego kanonizacji w Rzymie. Sztuka *Brat naszego Boga*, należąca do klasyki literatury dramatycznej oraz mistyki chrześcijańskiej jest ważna nie tylko dlatego, że napisał ją wybitny Polak. Jest ważna przede wszystkim dlatego, że posiada aktualność uniwersalną. W każdym czasie i każdej szerokości geograficznej człowiek poszukuje własnej tożsamości i swojego właściwego obrazu. Nazywamy to odkrywaniem powołania, które w rzeczywistości jest poszukiwaniem pierwowzoru. Istota tego utworu stanowi doskonałe antidotum na materializm, komercję, reifikację człowieka, egoizm, subiektywizm, nihilizm i dekadencję. Jest znakomitym środkiem odświeżającym wnętrze człowieka. Dlatego należy pogratulować twórcom radomskiego Teatru odwagi oraz otwartości. Podjęcie tego wyzwania świadczy także, że człowieczeństwo mierzy się wrażliwością. Brat Albert mawiał: „Jeśliby cię zawołano do biedaka, idź natychmiast do niego, choćbyś był w świętym zachwyceniu, gdyż opuścisz Chrystusa dla Chrystusa”.

Ks. Marek Tatar UKSW Warszawa

Andrzej Rozhin

(ur. 1940) - reżyser, aktor, dyrektor teatrów. Studiował w PWST w Krakowie. Jest absolwentem filologii polskiej UMCS. W latach 1965-1974 był dyrektorem Akademickiego Teatru UMCS GONG 2 (wcześniej GONG 7/30), który założył w 1961 r. Zrealizował w tym teatrze 30 premier, wielokrotnie nagradzanych na najważniejszych festiwalach w kraju i za granicą. Był inicjatorem i dyrektorem dziewięciu edycji festiwalu Lubelska Wiosna Teatralna. Od 1974 do 1993 był dyrektorem i kierownikiem artystycznym kilku polskich scen: Teatru im. J. Osterwy w Gorzowie Wlkp. (1974-77), Teatru im. S. Jaracza w Olsztynie (1977-78), Teatru im. J. Słowackiego w Koszalinie (1979-81), Teatru Polskiego w Szczecinie (1981-83) i im. J. Osterwy w Lublinie (1985-93). Reżyserował w teatrach warszawskich: Powszechnym, Ateneum, Popularnym, Narodowym, Ochoty, Rampie, Komedii, Teatrze Kwadrat, a także na wielu scenach polskich i zagranicznych. Zrealizował ponad 180 przedstawień (teatr, telewizja, opera, estrada). Wystąpił w filmach *Jak żyć M. Łozińskiego i Aktorzy prowincjonalni* A. Holland. Jest działaczem ZASP (Zarząd Główny, Rada Programowa), autorem i wydawcą m.in.: *Raportu o stanie teatru polskiego* oraz książki *Artyści Scen Polskich w ZASP 1918-2008*. Posiada wiele nagród i odznaczeń, m. in.: Złoty Krzyż Zasługi (1989), Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (2002), Srebrny Medal Zasłużony Kulturze „Gloria Artis” (2008). W bieżącym roku obchodzi jubileusz 50-lecia pracy artystycznej.